

OBSAH

Předmluva	9
1. Základní pojmy	11
1.1. Úvod	11
1.2. Druhy elektrických měřicích přístrojů	11
1.3. Analogové měřicí přístroje s elektromechanickým ústrojím	12
1.3.1. Princip funkce	12
1.3.2. Ustálená výchylka, citlivost a konstanta přístroje	13
1.3.3. Dynamické vlastnosti lineárního ústrojí	16
1.3.4. Vliv tření na ustálenou výchylku	20
1.3.5. Přesnost a chyby měřicích přístrojů	22
1.3.6. Třída přesnosti měřicích přístrojů	27
1.3.7. Přetížitelnost a elektrická pevnost měřicích přístrojů	28
1.4. Číslkové měřicí přístroje	29
1.4.1. Princip funkce	29
1.4.2. Základní parametry	30
1.4.3. Porovnání vlastností číslkových a analogových měřicích přístrojů	31
1.5. Měřicí přístroj a měřený obvod	32
1.5.1. Vzájemné působení měřicího přístroje a měřeného obvodu	32
1.5.2. Základní způsoby zapojení měřicích přístrojů a vliv spotřeby přístrojů	32
1.5.3. Rušivé veličiny vnášené měřicími přístroji do měřeného obvodu	36
2. Základní analogové měřicí přístroje s elektromechanickým ústrojím	38
2.1. Odvození pohybového momentu elektromechanického ústrojí	38
2.2. Magnetoelektrické měřicí přístroje	39
2.2.1. Princip	39
2.2.2. Měřená veličina a průběh dělení stupnice	42
2.2.3. Magnetoelektrické ampérmetry pro stejnosměrný proud	45
2.2.4. Magnetoelektrické voltmetry pro stejnosměrné napětí	49
2.2.5. Kombinované magnetoelektrické měřiče proudu a napětí	52
2.2.6. Vlastnosti magnetoelektrických měřicích přístrojů	52
2.2.7. Konstrukce magnetoelektrických měřicích přístrojů	53
2.3. Magnetoelektrické galvanometry	61
2.3.1. Princip a konstrukce	61

2.3.2.	Vlastnosti magnetoelektrických galvanometrů	63
2.3.3.	Magnetoelektrické galvanometry jako měřiče malých stejnosměrných proudů	66
2.3.4.	Magnetoelektrické galvanometry jako měřiče malých stejnosměrných napětí	68
2.3.5.	Magnetoelektrické galvanometry jako indikátory vyvážení	71
2.3.6.	Magnetoelektrické galvanometry pro fotografický záznam rychle proměnných dějů	71
2.3.7.	Balistický galvanometr	72
2.3.8.	Fluxmetr	79
2.4.	Magnetoelektrické přístroje s usměrňovačem	86
2.4.1.	Princip	86
2.4.2.	Měřená veličina a průběh dělení stupnice	89
2.4.3.	Ampérmetry s usměrňovačem	92
2.4.4.	Voltmetry s usměrňovačem	95
2.4.5.	Univerzální přístroje	96
2.4.6.	Vlastnosti magnetoelektrických přístrojů s usměrňovačem .	98
2.5.	Magnetoelektrické přístroje s termoelektrickým článkem .	100
2.5.1.	Princip	100
2.5.2.	Měřená veličina a průběh dělení stupnice	101
2.5.3.	Ampérmetry s termoelektrickým článkem	103
2.5.4.	Voltmetry s termoelektrickým článkem	104
2.5.5.	Univerzální přístroje s termoelektrickým článkem	104
2.5.6.	Vlastnosti přístrojů s termoelektrickým článkem	105
2.6.	Elektronické voltmetry a měřiče proudu	105
2.6.1.	Princip	105
2.6.2.	Měřená veličina a průběh dělení stupnice	107
2.6.3.	Stejnoseměrné elektronické voltmetry	107
2.6.4.	Střídavé elektronické voltmetry	108
2.6.5.	Univerzální a speciální elektronické voltmetry	111
2.6.6.	Elektronické měřiče proudu	111
2.6.7.	Vlastnosti elektronických voltmetrů a měřičů proudu . . .	112
2.7.	Přístroje s otočným magnetem	113
2.7.1.	Princip	113
2.7.2.	Měřená veličina a průběh dělení stupnice	114
2.7.3.	Konstrukce a použití přístrojů s otočným magnetem	115
2.8.	Feromagnetické přístroje	117
2.8.1.	Princip	117
2.8.2.	Měřená veličina a průběh dělení stupnice	119
2.8.3.	Feromagnetické ampérmetry	122
2.8.4.	Feromagnetické voltmetry	124
2.8.5.	Kombinované feromagnetické měřiče proudu a napětí . . .	128
2.8.6.	Vlastnosti feromagnetických měřících přístrojů	129
2.8.7.	Konstrukce feromagnetických měřících přístrojů	133
2.9.	Polarizované feromagnetické přístroje	135
2.9.1.	Princip	135
2.9.2.	Měřená veličina a průběh dělení stupnice	137
2.9.3.	Konstrukce a použití polarizovaných feromagnetických přístrojů	137
2.10.	Elektrodynamické a ferodynamické přístroje	138

2.10.1.	Princíp	138
2.10.2.	Měřená veličina a průběh dělení stupnice	141
2.10.3.	Elektrodynamické a ferodynamické ampérmetry a voltmetry	141
2.10.4.	Elektrodynamické wattmetry — měřená veličina a průběh dělení stupnice	143
2.10.5.	Elektrodynamické wattmetry — rozsahy a zapojení	147
2.10.6.	Ferodynamické wattmetry	155
2.10.7.	Měřiče jalového výkonu	156
2.10.8.	Měřiče zdánlivého výkonu	157
2.10.9.	Elektrodynamické a ferodynamické přístroje s cizím napájením jedné soustavy cívek	158
2.10.10.	Vlastnosti elektrodynamických a ferodynamických měřicích přístrojů	159
2.10.11.	Konstrukce elektrodynamických a ferodynamických měřicích přístrojů	161
2.11.	Indukční přístroje	164
2.11.1.	Princíp	164
2.11.2.	Měřená veličina a průběh dělení stupnice	168
2.11.3.	Konstrukce a použití indukčních přístrojů	168
2.12.	Tepelné přístroje s drátem a s dvojkovem	170
2.12.1.	Princíp	170
2.12.2.	Měřená veličina a průběh dělení stupnice	171
2.12.3.	Konstrukce a použití tepelných přístrojů	172
2.13.	Elektrostatické přístroje	173
2.13.1.	Princíp	173
2.13.2.	Měřená veličina a průběh dělení stupnice	175
2.13.3.	Konstrukce a použití elektrostatických voltmetrů	176
2.14.	Polarizované elektrostatické přístroje	179
2.14.1.	Princíp	179
2.14.2.	Měřená veličina a průběh dělení stupnice	179
2.14.3.	Konstrukce a použití polarizovaných elektrostatických přístrojů	181
3.	Přístroje měřící součet, rozdíl, součin, podíl a časový integrál elektrických veličin	183
3.1.	Přístroje měřící součet a rozdíl elektrických veličin	183
3.1.1.	Přístroje se součtovým a rozdílovým měřicím ústrojím	183
3.1.2.	Přístroje měřící součet a rozdíl veličin s převodníky	185
3.2.	Přístroje měřící součin elektrických veličin	185
3.2.1.	Přístroje se součinným měřicím ústrojím	185
3.2.2.	Přístroje měřící součin dvou veličin pomocí členů s kvadratickou charakteristikou	186
3.2.3.	Přístroje s jinými druhy převodníků pro měření součinu	191
3.3.	Přístroje měřící podíl elektrických veličin	192
3.3.1.	Přístroje s poměrovým měřicím ústrojím	192
3.3.2.	Jiné přístroje pro měření podílu dvou veličin	198
3.4.	Integrační přístroje	200
3.4.1.	Přístroje s integračním měřicím ústrojím	200
3.4.2.	Jiné přístroje pro měření časového integrálu elektrických veličin	205

4.	Rezonanční měřicí přístroje	209
4.1.	Jazyčkové kmitoměry	209
4.1.1.	Princip	209
4.1.2.	Konstrukce a použití jazyčkových kmitoměrů	210
4.2.	Vibrační galvanometry	211
4.2.1.	Princip	211
4.2.2.	Konstrukce a použití vibračních galvanometrů	214
4.3.	Přístroje s elektrickými rezonančními a selektivními obvody	215
5.	Zapisovače a oscilografy	216
5.1.	Zapisovače	216
5.1.1.	Přímo píšící zapisovače	216
5.1.2.	Bodové zapisovače	218
5.1.3.	Zapisovače se zesilovačem	218
5.1.4.	Servomechanické zapisovače	219
5.2.	Elektromechanické oscilografy	221
5.2.1.	Oscilografy s fotografickým záznamem	221
5.2.2.	Přímo píšící oscilografy	225
5.3.	Elektronické oscilografy	225
5.4.	Jiné přístroje pro analogový záznam měřené veličiny	228
6.	Číslíkové měřicí přístroje	230
6.1.	Číslíková indikační zařízení	230
6.2.	Čítače impulsů	231
6.3.	Stojnosměrné číslíkové voltmetry	231
6.4.	Střídavé a univerzální číslíkové voltmetry	236
6.5.	Jiné číslíkové měřicí přístroje	236
7.	Měřicí převodníky	237
7.1.	Bočníky	237
7.2.	Předřadníky	240
7.3.	Děliče napětí	242
7.4.	Měřicí transformátory	243
7.4.1.	Princip transformátoru	243
7.4.2.	Měřicí transformátory napětí	246
7.4.3.	Měřicí transformátory proudu	250
7.5.	Převodníky střídavých veličin na stejnosměrné	255
7.5.1.	Převodníky pro měření střední hodnoty střídavých proudů a napětí	256
7.5.2.	Převodníky pro měření efektivní hodnoty střídavých proudů a napětí	261
7.5.3.	Převodníky pro měření maximální hodnoty a rozkmitu střídavých proudů a napětí	262
7.6.	Měřicí zesilovače	262
7.6.1.	Elektronické měřicí zesilovače	262
7.6.2.	Jiné druhy měřicích zesilovačů	266
	Značky na stupnicích měřicích přístrojů (tabulka)	269
	Literatura	272
	Rejstřík	272